

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Præcipuæ objectiones solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

nec Antecedens. Sequela Majoris est evidens, esset enim in Christo, præter existentiam propriam & connaturalem humanitati, existentia Verbi Divini. Minor verò probatur: Si in Christo darentur duæ existentia substantiales, non esset ens substantialiter unum, sed plura: Atqui est ens substantialiter unum, non verò plura, ut fatentur omnes Catholici cum Athanasio in Symbolo: Ergo in ipso non datur duplex existentia substantialis. Sequela Majoris probatur. Ut Christus esset unum substantialiter, non obstante quod constaret duplici existentia, necessarium omnino esset quod una ex illis duabus existentis haberet rationem potentia respectu alterius: impossibile enim est ex duobus fieri unum per se, si ve substantiale, nisi se habeant per modum potentia & actus: Sed omnino repugnat quod una existentia habeat rationem potentia respectu alterius: Ergo & quod Christus sit ens substantialiter unum, si constet pluribus existentis. Major patet, Minor probatur. Impossibile est id quod essentialiter est ultima rei actualitas substantialis, habere rationem potentia ad aliam actualitatem similiter substantialem; alias enim esset & non esset ultima actualitas substantialis: esset, ut supponitur, non esset verò, quia ad eam sequeretur alia, nimirum illa ad quam diceretur esse in potentia: Sed omnis existentia, quæcunque illa sit, est essentialiter ultima rei actualitas; in hoc enim consistit conceptus essentialis existentia: Ergo impossibile est quod existentia substantialis sit in potentia ad aliam existentiam similiter substantialem.

42. Denique suaderi potest conclusio hac ratione. Natura humana non habuit existentiam prius, prioritate etiam duntaxat naturæ, quam assumeretur à Verbo: Ergo assumpta fuit ad Divini Verbi existentiam. Consequentia patet, probatur Antecedens. Si natura humana prius, prioritate etiam duntaxat naturæ, quam assumeretur à Verbo, fuisset existens existentia sibi propria, sequeretur B. Virginem non fuisse propriam matrem Dei: Sed hoc in Concilio Ephesino damnatum est: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. Ut B. Virgo dicatur propriè mater Dei, debet terminus concursus ejus in generatione Filij esse Deus homo: At si humanitas Christi prius prioritate naturæ quam assumeretur à Verbo, fuisset existens existentia sibi connaturali, terminus concursus B. Virginis in generatione sui Filij, non fuisset Deus homo: Ergo B. Virgo non fuisset propriè mater Dei. Major constat, Minor verò probatur. Illud non est terminus concursus B. Virginis in generatione sui Filij, ante quod concursus iste concipitur totaliter terminatus: At si humanitas prius prioritate naturæ quam assumeretur à Verbo, habuit propriam existentiam, prius eadem prioritate quam suppositum divinum illam terminaverit, atque adeo quam fuerit Deus homo, concursus B. Virginis intelligitur totaliter terminatus; nam ex una parte tunc concursus causæ, quæcunque illa sit, intelligitur omnino terminatus, quando eius effectus habet existentiam, utpote cum existentia sit ultimus terminus dependentia effectus à suis causis, totaliter ipsum constituens extra illas; ex alia verò parte si humanitas Christi priusquam assumeretur à Verbo habuit existentiam, prius prioritate saltem naturæ quam suppositum divinum illam terminaverit, fuit existens: Ergo terminus concursus B. Virginis, non fuit Deus homo.

A Respondent Adversarii, quod licet humanitas Christi habuerit propriam existentiam prius prioritate naturæ quam assumeretur à Verbo, concursus tamē B. Virginis non fuit totaliter terminatus, donec tali existentia adveniret substantia divina, eam de se indifferentem ad rationem existentia in se, vel existentia in alio, determinans ad rationem existentia in alio, nempe in Verbo Divino.

Sed contra: Hæc solutio supponit falsum, nempe quod substantia possit esse modus subsequens existentiam, illamque complens & determinans: hæc, inquam, suppositio falsa est, siquidem cum existentia cujuscunque rei sit (ut jam dixi) ultima eius actualitas, implicat eam compleri, modificari, & determinari per aliquam aliam actualitatem, si ve formam, aut modum substantialem, qualis est substantia. Non minus falsum est, quod existentia propria humanitatis, sit indifferens ad essendum existentia in se, vel existentia in alio; quia potius è contra eo ipso quod sit existentia substantialis, atque adeo essentialiter participativa rationis formalis substantialis, est ex sua natura existentia per se, si ve in se, incapax proinde rationis in existentia, quæ est propria existentia accidentis.

Addo quod, implicat rem intelligi existentem, & illi deesse aliquod complementum intrinsecum & substantiale, quod naturaliter exigit recipere à suis causis: Ergo cum substantia sit complementum intrinsecum humanitatis, quod naturaliter exigit recipere à generante, dicendum est, quod vel humanitas Christi ante assumptionem non intelligitur existens per propriam existentiam, vel quod si in illo priori habeat existentiam creatam, necessariò etiam debet habere in illo priori propriam substantiam & personalitatem; & sic quod concursus B. Virginis in illo priori naturæ sit ultimò completus & terminatus. Consequentia est evidens, Antecedens autem in quo est difficultas, sic ostenditur. Implicat rem aliquam esse existentem, & non esse totaliter extra causarum dependentias; effectus siquidem formalis existentia est constituere rem extra dependentiam causarum, cum existentia nihil aliud sit quam existentia rei extra suas causas, & id in quo ultimò sistunt earum causalitates: At res illa cui deest aliquod complementum substantiale quod debet recipere à suis causis, non est totaliter extra earum dependentias: Ergo res illa cui deest aliquod complementum substantiale quod exigit recipere à suis causis, non potest esse existens. Major patet, Minor etiam videtur manifestæ; nam res illa dependet à suis causis, quantum ad illud complementum quod debet ab illis recipere: Ergo quando non habet illud complementum, non est totaliter extra dependentiam causarum, nec proinde existens.

§. II.

Præcipue objectiones solvuntur.

O Bjicit in primis Suarez contra nostram conclusionem quædam Conciliorum & SS. Patrum testimonia, quæ videntur favere ejus sententia: nam in 7. Synodo actione 6. quidam Epiphanius Episcopus, cujus sententia non fuit à Concilio improbatæ, naturam ab hypostasi per hoc distinguit, quod natura dicit humanitatem existentem, hypostasis verò addit substantiam: Ergo

juxta hanc doctrinam, Verbum Divinum assumendo naturam humanam tantum, non verò hypostasim, assumpsit humanitatem existentem, & consequenter falsum est quod ipsa ad existentiam increatam assumpta fuerit. Damascenus etiam lib. 3. de fide cap. 3. juxta versionem Fabri ait, Verbum Divinum assumpsisse humanitatem non privatam existentiam: sentit ergo illam prius naturam quam assumeretur habuisse propriam existentiam. Unde cap. 11. & 12. dicit humanitatem habuisse existentiam in Verbo, & non per Verbum. Item in sexta Synodo generali actione 4. in Epist. Agathonis Papæ, & actione 11. in Epist. Sophronij docetur, Verbum assumpsisse naturam humanam cum omnibus suis partibus, proprietatibus, & perfectionibus ei connaturalibus: Ergo cum existentia propria pertineat ad connaturales ejus perfectiones, Verbum Divinum illam ut existentem propriam existentiam assumpsit. Addit Albertinus, Concilia asserentia Verbum non suscepisse humanitatem per aliquid quod sit commune Trinitati: existentia autem est communis: Ergo &c.

47. Verum hæc levia sunt, nec sudore aut labore egent ut solvantur. Ad primam enim auctoritatem respondeo, sensum verborum Epiphaniæ esse, quod natura importat humanitatem ut existentem radicaliter, id est ex se ipsa potentem existere, & exituram de facto, si non præventa fuisset ab existentia Verbi Divini: Ex quibus nihil contra nos.

Ad secundam dico, Damascenum non dixisse quod humanitas Christi non fuerit privata propria existentia, sed solum quod non fuerit privata existentia, ita ut propter assumptionem corrupta fuerit & desierit esse, ut volebant hæretici quos loco citato impugnatur; unde juxta versionem Hilij legitur, humanitatem non fuisse in nihilum redactam. Et certe cum Damascenus non tantum dicat humanitatem privatam fuisse existentiam, sed etiam subsistentiam, eodem modo intelligendus est quoad privationem existentie, quo potest intelligi quoad privationem subsistentie; atque adeo sicut non potuit docere quod humanitas Christi non fuerit privata propria subsistentia, ita nec docuit quod propria existentia privata non fuerit. In alio verò loco, ubi asserat humanitatem habuisse existentiam in Verbo, quod est ipsam existere per existentiam Verbi, non tamen habetur in textu quod non existat per Verbum, sed illud additum fuit à Suare.

Ad tertiam dico, Verbum Divinum assumpsisse naturam humanam cum omnibus perfectionibus ei connaturalibus, possibilibus cum unione hypostatica, de quarum numero sicut non est subsistentia, ita nec existentia.

Ad quartam dicendum, Concilia illa ab Albertino relata, solum velle quod natura humana non fuerit primario & immediate assumpta ad aliquid absolutum & commune Trinitati; non negare tamen unionem hypostaticam, secundario & mediatè ad aliquid absolutum & toti Trinitati commune esse factam, ut articulo præcedenti conclusionem 3. ostensum est.

48. Objicies secundò: D. Thomas in questionibus disputatis quæst. de unione Verbi art. 4. in solut. ad 1. dicit quod esse humanæ naturæ non est esse divinæ naturæ: Sed hoc non posset verificari, si humanitas ad esse sive existentiam Verbi fuisset assumpta, utpote cum tale esse sit absque distinctione virtuali idem cum eo quod convenit divi-

Tom. IV.

nae naturæ: Ergo ex S. Thoma humanitas Christi non est assumpta ad existentiam Verbi increatam, sed existit per existentiam creatam & sibi propriam.

Respondeo Doctorem Sanctum, vel per esse humanæ naturæ non intellexisse esse existentiam, sed esse sive actum essentiae, quod frequenter accidit in ejus doctrina. Vel si locutus sit de esse existentiae, sumere ipsum non in abstracto pro existentia, sed in concreto pro ipso existere: in quo sensu verum est dicere, etiam in nostra doctrina, quod esse humanæ naturæ, non est esse divinæ naturæ; etenim licet asseramus in Christo dari tantum unicam existentiam, per quam natura divina & humanitas simul existunt, tamen eo ipso quod duæ illæ naturæ non ex æquo dicuntur existere existentiam divinam, sed natura divina primario, & humanitas secundario, sit inde existere unius dici posse aliquo modo diversum ab existere alterius.

Objicies tertio: Humanitas Christi prius prioritate non quidem temporis, sed naturæ, in rerum natura existit, quam fuerit assumpta ad personam Verbi Divini: Ergo ut existens suam connaturali existentiam, elevata fuit ad subsistentiam Verbi Divini. Consequentia patet, probatur Antecedens. Humanitas Christi prius prioritate naturæ fuit producta, quam assumpta: Ergo & existens. Consequentia manifesta est, esse enim productum & esse existens sunt idem, cum productio terminetur ad existentiam. Antecedens verò probatur: Licet productio & assumptio humanitatis Christi, fuerint in eodem instanti, fuit tamen prius, prioritate naturæ, humanitatem produci, quam assummi: Ergo similiter prius prioritate naturæ fuit, quod esset producta, quam quod esset assumpta.

Respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem, nego iterum Antecedens; potius enim è contra prius prioritate naturæ humanitas Christi assumpta est, quam fuerit producta; siquidem non potuit esse existens, sive producta, quin prius prioritate naturæ esset subsistens, atque adeo assumpta. Ad probationem in contrarium, concessio Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio disparitatis est, quia produci est nondum habere subsistentiam & existentiam: quamvis autem non sit inconveniens admittere quod prius prioritate naturæ humanitas Christi fuerit in via ad subsistentiam & ad existentiam, quam assumeretur à Verbo Divino, non possumus tamen dicere quod prius habuerit subsistentiam, subindeque nec existentiam, quam fuerit assumpta, sed potius è contra dicendum est, quod prius fuerit assumpta, quam existens.

Instabis tamen: Implicat aliquid esse prius assumptum, quam productum: Ergo falsum est quod humanitas Christi fuerit prius assumpta, quam producta. Consequentia patet, probatur Antecedens. Implicat aliquid prius esse, quam sit productum: Ergo & prius esse assumptum, quam sit productum. Antecedens constat, probatur Consequentia. Esse assumptum essentialiter supponit, vel saltem includit esse; etenim quod non est, non est assumptum, imò nec assumptibile: Ergo si implicet aliquid prius esse, quam sit productum, repugnabit similiter aliquid prius esse assumptum, quam productum.

Respondeo negando Antecedens, ad ejus probationem, distinguo Antecedens: Implicat ali-

Q 99 ii

quid prius esse existens, quam sit productum, conceditur. Esse tendens ad existentiam, negatur. Tendere enim ad existentiam, non est esse factum, sive productum, sed fieri, sive produci.

54. Obijcies quarto: Unio humanitatis non est facta ad aliquid absolutum & commune toti Trinitati, alias tres personae Sanctissimae Trinitatis fuissent incarnatae: Sed existentia est aliquid absolutum & commune tribus personis, ut enim in *Disp. 3. art. 6.* Tractatu de Trinitate ostendimus, in divinis non dantur tres existentiae relativae, sed unica absoluta, per quam tres personae Sanctissimae Trinitatis existunt: Ergo unio humanitatis non est facta ad increatam Dei existentiam, sed duntaxat ad ejus subsistentiam & personalitatem.

55. Respondeo distinguendo Majorem: Unio humanitatis non est facta ad aliquid absolutum, primario & immediate, concedo Majorem. Secundario & mediate, nego Majorem; humanitas enim fuit assumpta primario ad ipsam subsistentiam personalem Verbi Divini; secundario vero & mediate ad subsistentiam absolutam, sive ad existentiam communem tribus personis Sanctissimae Trinitatis, ut articulo precedenti declaravimus. Nec tamen ex hoc sequitur, tres personas Sanctissimae Trinitatis fuisse incarnatas, etiam secundario; quia (ut ibidem expendimus) ad hoc requireretur, quod terminus primarius Incarnationis esset aliquid absolutum & commune tribus personis. An vero humanitas subsistentiae absolutae, subindeque existentiae, primario & immediate uniri poterit? articulo sequenti dicemus.

56. Obijcies ultimo: Nulla divina perfectio potest actuare naturam creatam: Sed existentia divina non potest humanitatem Christi existentem reddere, nisi illam actuet: Ergo non potest illi uniri, nec illam existentem constituere. Major pater, nam ideo non potest divina essentia esse actus naturae creatae, quia creatam actuare naturam, imperfectionem importat: Ergo id repugnat omni perfectioni divinae. Minor probatur primo: Existentia ex proprio conceptu est actus ultimus in linea essendi: Ergo non potest naturam aliquam existentem constituere, nisi aut per identitatem, aut per physicam actionem: Sed cum natura creata existentia divina identificari non potest: Ergo ut illam existentem constituat, debet illam actuare. Secundo, Essentia creata comparatur ut potentia ad existentiam per quam redditur existens: Ergo existentia illam existentem constituens, necessario ad ipsam comparatur ut actus, & consequenter non stat existentiam divinam, naturam creatam existentem constituere, sine illius actione.

57. Respondeo distinguendo Majorem: Nulla divina perfectio potest actuare naturam creatam, per informationem intrinsecam, concedo Majorem. Per intrinsecam terminationem, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam existentia ex suo formali conceptu non petit actuare informativè, sed tantum terminativè: licet autem perfectionibus divinis repugnet uniri cum natura creata, tanquam actus informantes, non tamen illis repugnat uniri, ut actus complentes & terminantes; nam isto modo unitur cum natura creata personalitas divina. Nec contra hanc distinctionem obstat probatio Majoris, nam essentia sub conceptu essentiae non potest aliquam actuare naturam, nisi per identitatem, vel physicam informationem; &

A quia isti modi actuandi naturam creatam, imperfectionem Deo repugnantem important, ideo essentia divina sub conceptu essentiae, non potest esse actus naturae creatae. Nec magis obstant duae probationes Minoris. Non prima, nam existentia ex proprio conceptu formali non est actus ultimus informans, sed actus ultimus terminans. Nec secunda, essentia enim per ordinem ad existentiam, secundum formalem existentiae conceptum, non est potentia informabilis, sed potentia terminabilis; licet respectu existentiae creatae propriae, quae terminare sine informatione non potest, potentia informabilis sit.

B

ARTICULVS III.

An Deus, ut communis tribus personis, ratione subsistentiae absolutae, possit alienam naturam assumere.

§. I.

Quibusdam praemissis conclusio affirmativa statuitur.

Certum est quod si Deus non esset trinus in personis, sed unus, & una tantum personalitate absoluta gauderet, posset alienam naturam assumere, illique immediate uniri, nam esset in illo casu eadem omnipotentia in Deo, quae cum Deo conveniat pro prior ad relationes & personas, eadem perseveraret, etsi per impossibile in Deo tres personae relationibus distinctae non essent. Similiter in illa hypothese personalitas absoluta, quae Deus constitueretur in ratione personae, non minus esset infinita in terminando, quam sit modo proprietates relativa; cum infinita vis in terminando, non à relationibus, sed à natura, vel subsistentia absoluta, in subsistentiis relativis imbibita, tanquam à prima radice oriatur, ut articulo precedenti, conclusione 4. declaravimus. Unde D. Thomas hic art. 3. ad 2. ait, *quod etiam circumscriptis per intellectum personalitatis trium personarum remanebit in intellectu una personalitas Dei, ut Iudei intelligunt, ad quam poterit terminari assumptio, sicut nunc dicimus eam terminari ad personam Verbi.* Solùm ergo difficultas est & controversia inter Theologos, an supposito quod sint in Deo, ut fides docet, tres personae proprietatibus relativis constitutae, possit natura divina, vel hic Deus, ut communis tribus personis, ratione subsistentiae absolutae, assumere alienam naturam, illique immediate uniri: Negant Vazquez, Zuniga, Meratius, & alij, qui existimant non dari in divinis aliquam subsistentiam absolutam, communem tribus personis, ac propriam naturae divinae, sed tres tantum subsistentias relativas, quibus constituuntur personae, agnoscunt. Alij cum Capreolo, licet concedant in Deo subsistentiam absolutam, negant tamen Deum posse per illam immediate terminare naturam creatam, eo quod talis subsistentia non sit incommunicabilis. Alij vero Thomistae contendunt, posse de potentia absoluta naturam creatam immediate assumi à Deo ut tribus personis communi, ratione subsistentiae absolutae quae de facto natura divina subsistit, etsi talis subsistentia incommunicabilitatem non tribuat, sed illa à relationibus oriatur. Ita Cajetanus, Medina, Alvarez, Nazarius, Cipullus, & alij, cum quibus

Dico, Deum ut communem tribus personis,